

LJUDSKI GLAS

≡ POLITIČNI TEDNIK ZA SLOVENSKO LJUDSTVO. ≡

Izhaja vsak petek in stane za vse leto 12 K, za pol leta 6 K in za četrt leta 3 K. Posamezna številka stane 30 vinarjev. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve je frankirati in naslavljeni na: „LJUDSKI GLAS“, Ljubljana, Franciška ulica 6, I. nadstr., Učiteljska tiskarna.

V Belgradu.

Zrak je še prost mušje nadleže, voditelji Jugoslavije, to so naši poslanci in ministri v Belgradu, pa že love muhe. Vtikajo se v vse mogoče in nemogoče stvari, reševati hočejo že danes najdalekosežnejša vprašanja, čeprav zato nimajo prav nobene pravice. Nobeden ni teh gospodov pooblastil, da bi nam danes kovali postave in mi jih tudi priznali ne bomo.

Ko se je v jeseni zlepila Jugoslavija, so ustvarili po dolgih pogajanjih in prerekanjih v Belgradu skupno vlado za vso Jugoslavijo. Socialisti smo vedeli, da nujno potrebujemo mož, ki bi zgrabili za državno krmilo v onih kritičnih dneh, zato smo to vlado tudi priznali in jo celo podpirali.

Ta vlada je pa kmalu začela kazati svoje ostre liberalne rožičke. Ker nismo imeli še določenih državnih mej, zato volitev seveda ni bilo mogoče izvršiti, a vlade tudi nismo mogli pustiti brez nadzorstva ljudskih zastopnikov. Zahtevali smo zato, naj izvoljeni državni zbor nadomesti začasno narodno predstavništvo, v katerega naj pošljejo vse politične stranke svoje zastopnike, ki bodo do volitev opravljali naloge državnega zbora.

Ta državni zbor bi imel dve nalogi, to je skrbeti za redno prehrano in pripraviti vse potrebno za volitve. Kakor hitro bi imeli svoje meje, naj se volitve izvrše, ljudstvo samo naj potom volitev odloči, komu zaupa in šele tem izvoljenim ljudskim zastopnikom priznavamo pravico odločevati v zadevah, ki se tičejo vse države.

Sedaj gre pariška mirovna konferenca k svojemu koncu in v par tednih bo imela naša država določene svoje meje. Pričakovali bi torej, da je že pripravljeno vse potrebno za te volitve, da se tudi pri nas začne že enkrat z rednim delom in mirnim življenjem.

Stvar je pa precej drugačna. V Belgradu so se danes polastili vse vlade in parlamenta liberalci. Ti ljudje vedo, da jih v Jugoslaviji živ krst ne mara in da jih ljudstvo pri prihodnjih volitvah tudi volilo ne bo. Kaj torej storiti? Liberalen odgovor je tale: »Ne razpisati volitev in vladati še dalje nasilno in proti volji ljudstva.«

Slovenski liberalci JDS imajo v sedanjih belgrajski vladi tudi svojega zastopnika. Je to neki dr. Kramer, prejšnji urednik »Slovenskega Naroda«, ki se je vsiljeval povsod toliko časa, da so ga res postavili za ministra, saj v Jugoslaviji je vsakdo dober za ministrski stolček. Temu človeku so poverili priprave za naš bodoči volivni red in za volitve. Možakar pa dobro ve, da bo pri volitvah liberalna stranka pogorela in z ministrskega stolčka bo zletel tudi on.

Zato se seveda za svoje naloge prav nič ne briga. Moral bi izdelovati volivni red, dr. Kramer se pa vozi na državne stroške okrog in agitira za svojo liberalno stranko.

Socialna demokracija proti takemu početju najodločnejše protestira in izjavlja, da tega ne bo nič več trpela. Določitev meja je pred durmi in sedanja vlada z narodnim predstavništvom nima nobene druge naloge in tudi prav nobene druge pravice, kot izdelati takoj volivni red in nato takoj razpisati volitve.

Ljudstvo samo naj odloči, kdo mu bo vladal in kdo mu bo delal postave, ker le take postave bomo priznali. Kar pa danes kuhajo v Belgradu, to ni veljavno in tega ne bomo priznali.

Kdo je pooblastil te gospode tam doli? Nihče! Sami so se postavili, sami so se vrinili, zato lahko kuhajo postave za sebe — za ljudstvo jih pa ne bodejo.

Sedaj ni nobenega izgovora več, zato mi zahtevamo volitve. Mi bomo sami izvolili može za državni zbor in šele ti bodo res zastopniki ljudstva, ki bodo imeli pravico kuhati postave.

Najostudnejšo vlogo pri tej komediji pa igrajo klerikalci. »Domoljub« slepari in laže ljudstvu, da se bori za ljudske pravice, njegova stranka pa v Belgradu molči kot grob in tudi oba klerikalna ministra ne ganeta s prstom, da bi se razpisale volitve. Tudi ti grešniki se boje strašne sodbe ljudstva.

Preobrat.

Nujno potrebno je, da si predvsem ogledamo preteklost našega žalostnega položaja.

Majhen kmet in delavec, sta tvorila v bivši Avstriji in tvorita za enkrat tudi v mladi Jugoslaviji steber države. Ta struja je stala vedno na slabih nogah; manjkalo ji je pravih zastopnikov. Ves državni stroj je bil radi tega naperjen proti tema stanovoma. Lev, dasiravno močan, v kletki miruje, a gorje ti, če postane prost.

Proslula Avstrija, katero so vodili samo plemenitaši klerikalci in liberalci, je znala vedno tako krmariti, da so valovi

tolkli po obrazu nesrečnega proletarca, bučelico, ki je skrbno in varčno znašala v panj svoje prihranke, da so jih potem troje z velikim veseljem vživali.

Ali se je čuditi, če je bilo pred izbruhom vojne vse navprek zadolženo? Ali ne tiči v tem vzrok velike menjave posestev, izseljevanja in drugega gorja? Ali niso tirale te razmere naše skromno ljudstvo v vedno večje pijančevanje in nemoralnost?

Tem razmeram smo bili pa krivi v obilni meri sami.

Da, dragi moj, bilo je tako in nič drugače. Svobode do danes nismo imeli. De-

LISTEK.

ALBIN LAJOVIC:

Skrb za obrten naraščaj.

(Dalje.)

II.

V predidčem poglavju sem povdarjal, da je v vsakem že v zgodnji mladosti razvito nagnenje do določnega stanu in da je pametno in priporočljivo, da skrbi starši hranijo in goje to nagnenje tako, da obrodi gotov sad. Tu pa mora priskočiti staršem nekdo drugi na pomoč, zakaj drugače je nevarnost, da se poganjki zamore in odpade cvet.

Ves svet je strmel nad zmagami nemških vojsk, kakor tudi nad nespretnostjo podjetij avstrijskih zborov. Rekli so, da je treba iskati vzroka v dejstvu, da so Nemci poslali tja, kjer so rabili inženirja, v resnici tudi inženirja, Avstriji pa kakega peka; ali z drugimi besedami povedano: na strokovna mesta so postavili vedno strokovnjake, medtem ko se

Avstrijci niso na to ozirali prav nič. Uspehi so bili takemu ravnanju primerni.

Torej se nam je ravnati vedno po tem načelu, da naj mizo dela mizar, voz naj okuje kovač itd. Najboljši mizar, kovač pa more biti seveda zopet le tisti, ki ima do poklica posebno veselje in nagnenje. Mislim, da ne more in ne sme biti mizarju vseeno, kakšnega učenca vzame v uk, temveč da mora prej točno vedeti, da li ima fant veselje do mizarškega dela ali ne. Če potem naenkrat vidi, da ne bode iz učenca dober mizar, ker mu manjka daru za ta stan, in če ni fant, odnosno njegovi starši toliko pogumen, da bi sam od sebe izpregel pri mizarju in šel tja, kamor ga srce žene, potem je to prvi kamen, ob katerem se dečko lahko spodtakne in pade, da ne vstane nikdar več. Fant je izgubljen za mizarja in za človeško družbo, ki zahteva od vsakogar, da bodi mož na svojem mestu.

Odveč bi bilo že povedano podpreti še z dokazi, ko jih vendar srečavamo vsak dan na cesti, v gostilni in povsodi. »Ja«, pravijo ljudje, »ta je zgrešil svoj poklic, zato tak konec, škoda ga je«. In če bi bilo mogoče, da seštejemo vse take

lali pa smo vedno le to, kar so drugi hoteli, zato smo pa bili vedno in povsod, kadar se je šlo za pravico — pod mizo. Odkrito moramo priznati, da so naš narod in njegovi dosedanji vodniki se razveselili vojne. S kakim navdušenjem je vse vrelo pod orožje. Revez — mali kmet, obrtnik in delavec sta bila mnenja, da gre za vero, dom in cesarja, spekulantje in drugi nepridipravi, ki le izrabljajo povsod in vedno ljudstvo, so se veselili zopet vojne za to, ker so vedeli, da bodo iz nje kovali profite. Kako razočaranje, ko sta prišli te dve stranki skupaj. Revez, brez denarja, se je moral pokorno obračati okrog magnatov, županov, trgovcev in drugih izkoriščevalcev ljudstva za košček kruha.

Prvi roji, prve žrtve so bile iz vrst in v vrstah nesrečnega proletarca. Vedno in povsod prvi, če se je šlo za zlo in krivico. Da, šlo je tako pred vojno in med vojno. Nastane pa vprašanje, ali naj gremo po tej poti tudi po vojni? Ne! Temu mora biti konec. Je pa to mogoče? Da. Vojna nas je marsikaj naučila, in iztreznil se je tudi naš zapeljani narod. Ravno danes, ko postaja stvar vedno bolj resna, je treba trezno misliti. Ne mirno poslušati, kaj se godi okrog nas, kako vadljajo za naše imetje in našo bodočnost. Treba se je nemudoma oprijeti pridno dela, katerega nam razpadla Avstrija ni nudila. Treba se je politično organizirati.

Povod za to nam dajejo predvsem razmere, katere so vse preje kot ugodne. Vlada naše mlade države še do danes ni pokazala resne volje, popraviti neštete krivice, ki smo jih morali prenašati stoletja. Poglejmo samo, kako se boji vojnih dobičkarjev, tistih krvosesov, ki so vsakega usmiljenja ne-vredni. Obeta sicer vedno, da jih bode kaznovala, a ne računaj s tem, da ima najmanj toliko prebrisane nasprotnike pred seboj, kot je marsikateri član vlade. Deloma pa obstoji sedanji parlament sam iz vojnih dobičkarjev. Da je

temu res tako, se bomo morda kmalu prepričali. Ravno to nam je največji dokaz, da ima tudi sedanja vlada, če tudi jo imenujemo demokraško, strah pred mogotci, pred kapitalisti, ki so si denar in imetje pridobili z odiranjem in izkoriščanjem.

Želeli smo si svobode, a danes smo še le na potu do nje. Mi si jo pa hočemo priboriti, zato je nujno potrebno, da se z veliko vnemo poprimemo političnih organizacij in sicer onih, ki res zastopajo koristi ljudstva, to so pa edinole naše socialistične. Kolo časa se hitro vrti, zato nemudoma na delo. Ne se zanašati samo na to, kaj bodo storili drugi. Vsak naj zasleduje razmere in sam dela, kar mu veleva pamet in lastna korist. Posezaj pridno po listih, ki zastopajo naše stališče in naš program. Le na ta način postaneš razsoden in boš lahko sledil tej veliki dobi, ki kuje usodo tebi in tvojim otrokom. Od nas samih je odvisno, kakšna bo naša država.

U.:

Posojilo na gozdove.

Leta 1902 so gozdarji na svojem zborovanju v Lipskem sklenili, naj se dela na to, da denarni zavodi ne bodo posojali samo na gozdno zemljišče, ampak tudi na gozd, ki stoji na tem svetu, oziroma na čisti donesek, ki ga daje ta gozd. Seveda le v toliko, v kolikor je donesek po smotreni gospodarski uredbi in primernem nadzorstvu zagotovljen. S tem vprašanjem se je že bavilo mnogo strokovnjakov, kakor tudi veliki denarni zavodi. Težišče vsega leži v tem, kako ustvariti v gozdu razmere, ki bi dajale zadostnih jamstev, da bi bil upnik, to je predvsem kak denaren zavod, gotov svojega na gozd, to se pravi, na stoječi les, izposojenega denarja. Znano je, da se je po večini dajalo posojila samo na gozdno zemljišče, katero se je cenilo

kvečjemu kot njiva slabše vrste, ponavadi pa kot pašnik ali celo kot gmajna. Če pa je zavod dovolil kredit na stoječi les, kar se je zgodilo še največkrat v Nemčiji, so bile izposojene svote v razmerju z vrednostjo gozda precej neznatne. Da je to velik nedostatek v gospodarstvu in njegovem razvoju, je vsakemu jasno, predvsem onim, ki so prišli v položaj, da so rabili denar in so imeli na razpolago le gozde v zadostni imeri. Radi tega pride čisto do uničenja premladih gozdov, ki bi morda šele po nekaj desetletjih prišli do polne svoje veljave in gospodarske vrednosti. In ne malo takih slučajev imamo znamenovati ravno pri naših kmečkih gozdih. Pri tem pa imamo ponavadi dvojno zgubo, predvsem, ako gre tu za velike množine lesa. Na eni strani ne doseže premlad les tako ugodnih cen, ker je predroben, na drugi strani pa je lahko ravno slab tržni čas za les v dobi nekaj let, da se večje množine težko oddajo in primorani smo še tu, da se zadovoljimo z manjšo ceno, ker rabimo denar.

Če posekamo torej les v gospodarsko neugodnem času, imamo veliko in vsestransko škodo. Te bi se pa ravno ubranili, če bi imeli rešeno vprašanje posojila na gozde. Kdaj se pa poseže po posojilu in kdaj po sekiri, ni težko dognati, če je gospodarstvo urejeno. Gozd je nekako naložena glavnicca, ki se obrestuje na ta način, da ima vsakoleten prirastek na masi lesa. Dokler je vrednost tega vsakoletnega prirastka večja, kot na primer vsakoletne obresti glavnicce, odgovarjajoče vrednosti tega gozda, katero rabimo v denarju, sežemo po posojilu. Ako plačam naprimer obresti posojila po 5% in gozd mi donaja potom svojega prirastka nekako 8%, kakor povprečno nosijo pravilno urejevani gozdi, je brez dvoma, kaj storim. Vzamem posojilo, če mogoče naravnost na gozd in les, s tem, da raste, mi plačuje že vse obresti in vrha tega še 3%, ki so v celotnem gospodarstvu pravzaprav, kot prebitek.

Gre pa predvsem za to, da dobimo posojilo ravno na rastoči, stoječi les. Krivica je že to, da ponavadi gozdnega sveta ne cenimo po njegovi pričakovani vrednosti. To je: vrednost gozdnega sveta leži v tem, da ima v sebi moč, ki v gotovem času lahko zredi tak ali tak les. Ni torej vrečnost samo prazne zemlje. Lahko je pod gotovimi okolnostmi tudi. Koliko večji nedostatek pa je, če se gozda ne smatra, kot kredita zmožno vrednoto. Temelj za tak kredit je položen že v sklepu zborovanja, o katerem sem omenil v uvodnem stavku.

! Don Herrera !

Spisal G. Keller.

V prihodnji številki našega lista začnemo prinašati krasno in velezanimivo zgodovinsko povest pod zgoraj imenovanim naslovom. Godi se na Španskem in v Afriki v 18. stoletju. Pisatelj je romani-pisec svetovne slave.

Naročite se vsi pravočasno na list, da boste imeli to lepo delo v celoti.

»škoda«, ki jih je moral vsled nevednosti staršev utrpeti samo naš slovenski narod — potem bi se prijeli za glavo.

Zato je skrajni čas, da začnemo tudi na tem polju »umno gospodariti«, ter si skušamo vzgojiti ljudi za oni stan, do katerega imajo prirojeno nagnenje, ki so ga starši in učitelji, spoznavši ga, posebno gojili in netili. Že na ta način bo mogoče, da bomo imeli povsod cele može.

Za spoznanje prirojenega nagnenja bo ravno poskrbela delovna šola, ki bo na ta način zadostila svoji nalogi. Drugi činiteljev stvar pa je, da se dovede vsakega posameznika tja, kamor spada po svojem nagnenju. Vsi, ki kažejo nagnenje do kmetijstva, ključavničarstva, mizarstva itd., morajo dobiti priliko, da se strokovno popolnoma izobrazijo, odnosno se mora roditelje in njih namestnike k temu prisiliti, da si doraščajoča mladina svobodno voli svoj poklic. S tem pa se veda nikakor nočem reči, da sme mladina početi, kar bi hotela, temveč se jo mora potem, ko se je odločila za gotov poklic, zopet prisiliti, da posveti učenju vse svoje moči, če bi njej sami manjkalo dobre vo-

lje, česar pa menda z malimi izjemami seveda, nikoli ne bode treba.

Organizacijo dovajanja obrtnikom obrtnega naraščaja si mislim takole:

Vsaka stroka ima menda že danes svojo strokovno organizacijo in vse skupaj so združene, odnosno imajo svoje zastopnike v obrtni in trgovski zbornici. V pravila posamezne strokovne organizacije, odnosno celokupne obrtne zadruge bi bilo prevzeti točko, da prevzame obrtnik le potom te učence in vajence. Pri obrtni zbornici naj se ustanovi poseben oddelek, ki bo imel svoj delokrog le v dovajanju obrtnega naraščaja posameznim obrtnikom. Za le-te pa mora veljati prisiljena organizacija; stanovsko neorganiziranih ne bi smel noben stan trpeti, odnosno bi jih moral na kak način izločiti.

Ravnotako bi bilo določiti vsako leto gotov čas, recimo 1. kimovec, ob katerem se vajence sprejema in one, ki so se izučili na poseben svečan način oprošča. Dan vzprejemanja novih učencev in oproščanja izučenih bi bil za vse obrtnike po-

seben praznik, ki bi se mogel vsako leto proslaviti z obrtno razstavo pomočniških del. Mislim, da je za vsakega človeka dan, ko se odloči za gotov poklic in dan, ko se izuči v tem poklicu, posebno svečan trenotek in zato je prav, da se za to svečanost določi za vse stanovne gotov dan. Le ob določenem času sme vzprejeti obrtnik učenca in na ta način se mora učenec že davno vnaprej veseliti.

Na ta način bi bila organizacija dovajanja obrtniškega naraščaja zelo olajšana. Če bi n. pr. obveljal 1. kimovec kot dan za vzprejemanje vajencev in oproščanje izučenih, potem bi moral vsak obrtnik, ki hoče imeti v prihodnjem vajeniškem letu učenca, do 15. mal. srpana prijaviti osrednjemu uradu število učencev, ki jih boče imeti.

Za kritje stroškov osrednjega urada za dovajanje obrtnega naraščaja plačaj vsak obrtnik za vsakega vajenca gotov znesek, ki ga določi strokovna organizacija po svojem presojilu.

Tako dobi osrednji urad pregled o potrebi obrtnega naraščaja.

Gotovo je, da pravilno gojen in oskrbovan gozd nudi veliko in mnogo več vsestranskega jamstva, kakor negojen. Zavodom pa gre ravno za jamstvo izposojenega denarja in v tem leži pereča točka. Da so pa denarni zavodi tudi napram moderno urejenim gozdom tako ozkosrčni, je krivo dejstvo, da nimajo do danes v svojih podjetjih ljudi s strokovnim gozdnim znanstvom. Izgovarjajo se, da gozdom prete velike nevarnosti od naravnih sil kakor: vihar, sneg, plazovi, ogenj, mrčes, boleznj itd. in poleg tega lastnik sam, ki gozd lahko poseka in proda. Ravno v tej zadnji točki pa se da dobro od pomoči s primernimi postavnimi odredbami. Brezpogojno in predvsem je seveda potrebno vseskozi urejeno, moderno gospodarstvo gozdov, katero je temelj za tako razmotrivanje.

Kdor pozna take gozde in je imel priliko, da je opazoval odporno silo njihovo proti vsem naravnim nevarnostim, je gotovo prepričan, da ne drže trditve o nezadostnem jamstvu. Seveda lahko izvanredne krajevne razmere ali dogodki semtertje uničijo dele gozdov. Vendar pa škoda ni nikdar popolna, ker večji del lesa ostane še vedno več ali manj uporabljiv. Umice nje pa ni izključeno pri nobeni stvari in nas v takem slučaju resi zavarovanje.

Sočasno z urejenim gospodarstvom, bi morali denarni zavodi, ki bi dajali taka posojila, imeti strokovne moči. Potem bi se lahko na splošno zakonitim potim ugotovilo, kake dolžnosti in pravice ima upnik napram dolžniku in narobe. Podrobnosti za posamezne razmere in slučaje bi uredila pa zavod in zadolžnik med seboj. K temu bi pa država tudi morala prispevati svoj del, in sicer v obliki dobrega in točnega nadzorstva gozdov, kot varstveno-politična oblast. Seveda bi zavod od svoje strani potim lastnih strokovnjakov nadziral gospodarstvo v zadolženih gozdih. Tak nadzornik bi predvsem skrbel, da se vrednost in varnost gozda ne zmanjša pod gotovo mero in bi moral v takem slučaju imeti zakonito pravico, da ustavi kako neprimerno odredbo glede gozda od dolžnikove strani, ali pa bi moral ta sorazmerno z večjim zmanjševanjem gozdne vrednosti odplačevati dolg. Spreten, tozadeven zakon bi pa skrbel, da bi ne prišlo do nepostopenega izrabljanja in špekulacije od te ali one prizadete strani. Zato bi bilo na mestu že preje omenjeno državno gozdno nadzornistvo, ki bi imelo z ozirom na take gozde še posebne naloge in navodila. Gotovo je, da mal denaren zavod v take svrhe ne more imeti lastnega veččaka. Pač pa več zavodov skupaj enega, če te vrste posojila pridejo pri manjših denarnih zavodih sploh v poštev.

Vsekakor pa bi pomenila taka izvedba velik napredek v našem gospodarstvu. Gozani svet ponavadi dosega le malenkostno ceno v primeri z vrednostjo lesa, ki na njem stoji. Gotovo bi vistna posojila na gozd zaostajala za ono na hise ali zemljo. Vendar pa ne preveč, če bi država s posestniki in zavodi ustvarila primerne razmere in predpogoje temu kreditu.

Naša zemlja je namreč zelo bogata na lesnih zakladih, ki bi se pa lahko s primernim gospodarstvom potrojili vsaj v vrednosti. Če pomislimo, da bi pri urejenih razmerah obsegali gozdi nekako 40% vse naše jugoslovanske zemlje, si lahko predstavljamo ogromne zaklade, ki so nam varno naloženi v gozdih z višjimi obrestmi kot denar v zavodih. In nanje bi dobili posojila, če bi rabili denar, obresti bi nam pa dobro plačeval rastoči les.

Pri malih kmečkih gozdih bi pa to vprašanje najboljšje in najlažje rešilo zadrugištvo, o katerem sem govoril v prejšnjih razpravah. Zadruga sama bi za

vsakega svojega člana stala napram upniku, kot dolžnik oziroma porok in bi radi velikega skupnega imetja razpolagala s tem večjim kreditom, če bi potim zadruga kot taka v drugi obliki ne skrbela za kredit svojim udom.

Dopisi.

Iz Ribnice nam pišejo: »Polagoma se obraca na boje,« tako pravijo revnejši sloji, kateri cel čas vojne niso imeli sreče, da bi se bili vsaj ob nedeljah do sitega najemli. Res, venko je bilo pomanjkanje in to bedo smo proletarci grozno občutili, ko so si različni vojni dobickarji polnili zepe, ter si vsega v obilici privosili. Kako muosno so nam delili drobunice od svojih bogato obloženih miz in mi smo to trpeti ter lakoto in pomanjkanje dobrovoljno prenasali, le pesti smo stiskali v zepih. — Izčistimo, razkrinkajmo to gozazen parasitov in ako tudi zasmrdi do neba, ce tudi nastane škripanje z zobmi v celim Izraelu. — Kdor javno nastopa in javnosti služi, mora biti čist in ne sme imeti umazanih rok radi dobicka. A žalboze živimo še vedno v cudnih razmerah, najbolj nestanovitni elementi so pri prejšnjih vladah imeli največ zaupanja. Kakor se pa vidi, še dolgo ne bode bolje, ker še vedno isti naduti puhloglaveži in tirani zvonec nosijo, ki imajo takorekoč roke krvave od ljudske krvi. In ti krvolesi še nadalje udobno sede na svojih stolcih, ali pa delajo kupčije pod patronanco državne oblasti. Clovek! Ali si moreš misliti večje pijavke, večjega tirana in zatiralca delavca, kakor je milijonar Ivan Sutej v Jelendolu in Konstantin v Glažuti, kjer ima v najemu 2 parni žagi. Delavec je delal in delal in bolj ko je delal, bolj je lezel v dolgove, nazadnje pa popustil vse ter pobegnil. Ravno tako se je godilo tudi voznikom. Zarubil jim je konje in voz, kar je seveda potim njemu ostalo za dolg na žganju in vinu, a njega pognal po svetu, ne oziraje se na družino in deco. Pri milijonarju v Jelendolu in pri Konstantinu v Glažuti morali so vsi delavci potrebščine po pretirano visokih cenah kupovati, ostanek plače pa zapiti. Kar naenkrat, pri vsem delu in trudu, bil je v dolgovih in da se iz teh ni nikdar izkopal, sta skrbela Šutej-Konstantin. Dokopal se je do velikanskega denarja, a ta denar je krvav. Sedaj pa še stanovanja! Ali res tak clovek nekaznovan lahko dela, kar hoče? — Vse leseno tik tovarne med kupi različnega rezanega in okroglega lesa. Kaj bi nastalo v slučaju požara, kdo bi se neki rešil? Nihče! In takemu cloveku gre vlada na roke in mu podaljša termin za nadaljnje sekanje lesa v državnih gozdih, namesto, da bi se ga kratko in malo odslovilo ter primerno obdavčilo. Nasprotno se ga za vse krivice, katere je prizadjal delavstvu, še nagradi. — Delavec molči in misli.

Iz Blok: Kdo bi si mislil, da bodo v te klerikalne bloke prisli »brezverski« socialisti. A prisli so pa vendar, vkljub pekienskemu strahu klerikalcev. Dne 11. t. m. se je vrsil v naši ljudski šoli krasen shod, ki ga je sklical odbor nase socialisticne organizacije. Poročat je prišel Tokan iz Ljubijane. Shodu je predsedoval Ivan Korosec in je podal takoj po otvoritvi besedo sodrugu Tokanu. — V jedrnatih in vznešenih besedah nam je govornik pokazal, da sta delavec in mali kmet tista, ki se morata skupno boriti za svobodo in svoje pravice. Dalje je kazal, kako so klerikalni in liberalni poslanci pred vojno hodili po shodih in agitirali, da naj volijo nje za poslance. Obetali so jim nebesa že na zemlji. Ko so bili pa izvoljeni, so pa naenkrat pozabili na vse obljube ter navdušeno glasovali za kanone in davke ter blagoslavljali kanone

in strojnice. Pojasnil je ljudem, da mi ne nasprotujemo nobeni veri, da nismo nobenega križa vrgli iz šol in nobene cerkve podrli. Kapitalisticne stranke nam mecejo le pesek v oči, da nas v imenu vere obrekujejo, ker se boje, da se ne bi ljudje vzramili. Pokazal je na Križanega in vprasal, zakaj ne izpolnjujejo njegovih naukov oni, ki so v prvi vrsti pokucani. Bozja zapoved pravi: »Ne ubijaj«, a ljudje so pa k temu nujskali na moritev in pobijanje. — Kazal nam je dalje, kako se je nasa jara gospoda zbirala okrog cesarskega trona in klanjala vsakemu nabsour-skemu vladarju po milosti bozji. Isti ljudje se delajo danes najvnetejše Jugoslovane; na socialiste pa krice, da smo protinarodni, ker pravimo, da sovrastva med narodi ne sme biti. — Mnogo važnega nam je sodrug Tokan v svojem dve in pol urnem govoru se povedal. Ker pa zmanjkuje prostora, sem omenil le najglavnejše. Shod je bil nepričakovano dobro obiskan. Premajna je bila prostorna salska soba in mnogo ljudi je vsled prenapolnjenja moralo domov. Zastopani na shodu so bili tudi iz Loza, sv. Vida, Koba, Soudrazice in cerkniškega okraja. Krasen shod je zaključil sodrug Tokan s pozivom na naročbo lista »Naprej« in »Ljudski Glas«. Ljudje so bili zelo zadovoljni s shodom in si žele, da bi še prisli socialisti v te kraje. Naj omenim še vrlo neustrašenost sodruga Karola Mrska iz Ravnika, ki je proti vsemu posmehovanju, zmerjanju in zaničevanju od pristašev drugih strank prav pridno agitiral za shod. Njemu se imamo danes zahvaliti da obstoji naša organizacija, ki se v kljub vsem zaprekam lepo razvija in pogumno kaže pot v bodočnost.

Po svetu.

Mirovna konferenca dela in mešetari dalje. Na eni strani sklepa mir z Nemčijo, na drugi pa pripravlja mirovno pogodbo z Avstrijo in Ogrsko. Nemčija se pa sramotnim in uničujočim pogojem, kakor smo jih objavili zadnjič, močno upira. Po vsej Nemčiji se prirejajo shodi proti takemu »miru« in tudi nemška vlada je izjavila, da ne podpiše svoje smrtne obsodbe. Silno se jezijo ententni kapitalisti in njim prodano časopisje na nemške mirovne delegate v Parizu. Ta ohola banda kapitalisticnih ententnih tatov in nasilnežev je mislila, da se bodo Nemci priplazili na kolienih prednje ter s povzdignjenimi rokami prosili za milost in usmiljenje. No, po silnem porazu izpametovana Nemčija se pa opira le na pravico in na Wilsonove tocke, ki jih je ententa v časih hude stiske priznala, zato nastopa v Parizu precej ponosno. Poslala je ententnim zastopnikom že več not, v katerih jasno pove, da takega poniževalnega in uničujočega miru ne more sprejeti. Kako se bo zadeva rešila, se še ne ve, gotovo pa je, da mora priti do konečne odločitve že v nekaj dneh. Mir z Nemčijo je najkocljivejša zadeva mirovne konference in od tega bo odvisna tudi usoda konference same.

Še par tednov more torej trajati vsa ta pariška komedija. V najkrajšem času se mora razjasniti zadeva z Nemčijo in če bo ta podpisala mirovno pogodbo, potim bodo mirovne pogodbe z Avstrijo, Ogrsko, Bulgarijo in Turčijo podpisane in rešene prav v kratkem. Tako bo končno vendarle zaključena žaloigra, ki je prinesla svetu toliko nesreče in gorja. Sedaj bomo torej izvedeli svoje meje, izvršite se bodo lahko volitve, nato se bo lahko začelo s prepotrebim urejevanjem naše mlade države.

Naša stvar na konferenci stoji slabo. Na Štajerskem bo tekla meja najbrže tam, kjer stoje danes naše čete, na Koro-

škem pa najbrže ne bomo dobili onega, kar zahtevamo. Izgubljeno je pa naše lepo Primorje, Trst, Gorica in Pulj. Ententa, ta gobezdava »zaščitnica« pravice in malih narodov bo izročila tako najboljši del našega ljudstva in najdragocenejši kos naše zemlje požrešnim italijanskim kapitalistom in imperijalistom. Reka bo po odločnem Wilsonovem nastopu pripadala skoraj gotovo nam. Italijani, Francozi in Angleži nam jo sicer izkušajo izviti v eni ali drugi obliki, a Wilson jo zahteva odločno za nas. Tudi Dalmacija je skoraj izven nevarnosti, čeprav se Lahii derejo kot obsedeni, da brez Dalmacije ne morejo živeti.

Avstrijske vojne dolgove bode baje morala plačati Nemška Avstrija in Madžarska. Jugoslavija, Češka, Poljska in Rumunija bodo morale plačati le sorazmerni del predvojnih avstro-ogrskih dolgov.

Na vzhodu se gode čudne stvari. Iz Rusije, Poljske, Rumunije in Ukrajine ne dobimo nobenih zanesljivih vesti? Casopisi sem ter tja prinesejo kako maleukcst, a na to ne moremo dati ničesar. Gotovo je samo to, da je tam še vedno vse v ognju, stari gnili svet, ki so ga predstavljali tam nekoč ruski carji, se podira in iz teh razvalin se poraja novi boljši. Nicesar se ne zgodi na svetu brez žite, zato tudi ta venkanski preobrat, ki se vrši tam, ne gre brez zrtev. Mi vsi, zatirani in revni, se dan za dnem hrepeneče oziramo tja na slovanski vzhod, saj vemo, da se tam kuje usoda vsega sveta. Od idej, za katere se bori in umira tam tisoce in tisoce ruskega ljudstva, pričakujemo resitve tudi mi. V Parizu sicer kujejo »mir«, morda se jim celo posreči, da ga skujejo, a danes je že jasno vsem, da bo ta mir taka vnebovpijoca krivica, tako nasiže, kakor ga svet se ni videl. Bratje, tam na vzhodu, umirajoci narod Slovencev goji se eno edino upanje in to se vi. Zmagajte!

Klerikalci v Beli Krajini.

Najdivjejši vojni hujskači, izžemalci ljudstva in petolizniki avstrijskih cesarjev so začeli zopet s strastno agitacijo za svojo klerikalno stranko, ki je povzročila toliko gorja našemu revnemu, zapeljane mu narodu. Dobro vedo ti hinavski zločinci, da pod staro firmo ne gre več, zato so si izmislili nove limanice za nevedno ljudstvo, to je takozvana »Kmetška zveza«.

To »Kmetško zvezo« ponujajo sedaj ljudstvu s tako vsiljivostjo, kot judovski kramar svoje ničvredno blago. Če jim spodleti tu, gredo pa drugam. Tako so zasti tudi v naso Belo Krajino, češ, tu so ljudje se dalec od sveta, ne poznajo nas se in gotovo se nam bo posrečilo vloviti nekaj backov. Tako govorjeno — tako storjeno.

Dne 11. maja so sklicali v Petrovo vas shod, kamor jo je primahal kaplan Jalen, ki je bil nekoč vojni kurat — dobro poznamo take vojne kurate! Ljudi se je nabralo precej in navdušen kaplan je začel kričati: »To nas je! Zborovali bomo kar na prostem.« Cela garda se res poda na travo pred šolo. Pa so se urezali. »Z mojega grunta dol — ne boste mi tlačili trave«, se oglasi lastnik in pobrali so jo nazaj v šolo.

Tu se je pa začela igra, kakršnje navdušeni kaplanček gotovo ni pričakoval. Komaj je začel govoriti, takoj je začelo razjarjeno ljudstvo protestirati. Je pač tako, gospod kurat in ne pomaga prav nobeno mazilo in nobene limanice. Ljudstvo vas več ne mara, zato je zastoj vsak trud. Ostanite v cerkvi in izpovednici,

na shode se pa ne prikažite več, sicer se vam zna pripetiti še kaj hujšega. Zbrano ljudstvo je oznanjevalcu »Kmetške zveze«, jasno in odločno povedalo, da klerikalcev več ne mara in naj pridejo pod tako ali tako firmo.

Na shod je prišel seveda tudi človek, ki naj bi se raje zaril pod zemljo, da uide maščevanju ogoljufanega ljudstva. To je naš slaboznani izžemalec ljudstva, navdušeni šusteršcijanec in zanikrni in pristranski župan Grahek. Ta oholi petoliznik, ki ima na cente masla na glavi, v svoji domišljavosti še vedno misli, da bo gospodaril kakor nekoč. No, na shodu je imel priliko izvedeti, da je njegove slave konec za vedno. Bela krajina je precej daleč od Ljubljane zato se ne čudimo, da je naša vlada popolnoma pozabila na tega človeka. Opozarjamo jo nanj tem potom in zahtevamo od vlade, da tega človeka nemudoma odstavi, sicer bomo obračunali z njim sami. Naše potrpežljivosti je konec in prav nič več nam ne bodo ljudje njegove sorte ukazovali.

Poizkusili so klerikalci tudi pri nas, a opekli so se tako, da menda ne bodo poizkusili vsiljevati našemu osleparjenemu ljudstvu svoje umazane stranke še drugič. Naj bruha »Domoljub« še take laži, mi smo in bomo socialni demokratje, ker vemo, da se le ta stranka bori za naše teptane pravice.

§ Iz naše države. §

Vrednost krone so nam v Belgradu zopet znižali. En dinar velja že tri krone. To pa presega pač že vse meje. Kaj nas hočejo prav popolnoma oskubiti in odreti kožo z nas. V ameriških in angleških bankah, kjer določujejo vrednost denarja, velja krona skoro ravno toliko, kot dinar, tu doma pa naredo tako razliko. Kaj delajo naši klerikalni in liberalni ministri v Belgradu? Doma in po shodih se kar cedijo ljubezni do ljudstva, v Belgradu se pa seveda ne zmenijo zanj.

Usta nam maše. Zadnje številko našega lista nam je cenzura svobodne in demokratične kraljevine SHS močno pobelila. Gospod cenzor, ki je zaplenil ona nedolžna mesta, je moral biti vzgojen v pravi avstrijski šoli. No ja, potrpiamo; le do volitev še, tedaj si bo pa znalo ljudstvo izbrati take zastopnike, ki nam bodo ustvarili svobodno Jugoslavijo, ne pa policijsko kraljevino SHS.

Na Koroško so po ponesrečeni ofenzivi odšli zastopniki naših vojaških oblasti, da se dogovorijo z Nemci v Celovcu o premirju. Ta pogajanja so se sedaj vsled nemške nepopustljivosti razbila in so naši zastopniki zopet opotovali. Torej še vedno ne bo miru.

Agrarna reforma. Razdelitev veleposestev se bo izvršila, to je gotovo. Gre pri vsej zadevi le zato, kako se bo to izvršilo. Mi pravimo, da sedanja liberalna belgrajska vlada in sedanji liberalni parlament v Belgradu nima pravice odločati o tem, ker ni izvoljen od ljudstva. Tu namreč igra silno veliko važnost vprašanje, sdo bo odločeval pri rešitvi agrarne reforme in da od liberalcev ne moremo pričakovati pravične rešitve, je več kot jasno. Predpriprave za to ogromno delo se morajo pa seveda začeti takoj. V to svrhu je bil imenovan pred kratkim posebni minister za agrarno reformo, ki bo vodil vse priprave. Ker so pa v vsaki deželi drugačne razmere, je treba zato v vsaki deželi posebnih samostojnih odborov in komisij, ki bodo proučevale razmere dotičnih pokrajin in stavile svoje predloge. Tudi za Slovenijo se je že osnoval pri deželni vladi poseben oddelk za agrarno reformo in načelo tega oddelka so postavili drja. Lukana.

O »Vojni zvezi« in goljufijah, ki so se godile tam, kvasi zadnji »Domoljub« ne-

kaj svojim zarukanim bralcem. Pravi, da je to socialno demokratična organizacija in kriči: »Glejte, taki so socialni demokratje, kradejo in goljufajo.« Mi »Domoljubovim« lažem ne odgovarjamo, pove-mo pa našim bralcem resnico, da bodo vedei primerno ceniti ta umazani in res neumni list. V odboru »vojne zveze« sedi 5 Nemcev, 5 klerikalcev in 4 socialni demokratje. To torej ni nobena socialistična organizacija, ampak popolnoma nemško-klerikalna in zabiti »Domoljub« tolče samega sebe po zobeh in oznanja svoje lastne grehe okrog. Ker pa ve »Domoljub« toliko lagati o socialističnih »goljufijah«, bomo mi v prav kratkem posvetili v klerikalno združeno centralo, da bo ljudstvo izvedelo, kako so klerikalci tudi drugod razmetavali milijone ljudskega premoženja in se igrali z usodo tisočerihi naših kmetij. Pristavljamo še, da je vsa škoda pri »vojni zvezi« poravnana od krivcev samih. Dva nepoštena uradnika sta namreč na svojo roko prodajala sladkor, prišli so jim pa pravočasno na sled. Posvetiti bo sploh treba tudi v druge klerikalne »gospodarske« organizacije.

V parlamentu se bije zadnje čase hud boj med liberalci (demokratski klub) in staroradikalci (Pašičeva stranka). Mi se v ta boj ne vtikamo, ker sta nam obe stranki enako zoprni. Obema je Jugoslavija le molzna krava.

Komisije proti draginji. Na predlog ministrskega podpredsednika dr. Korosca je sklenil ministrski svet, da se ustanove posebne komisije, ki naj bi proučile, kako bi se omejilo neprestano dviganje cen blaga.

Tiskanje dinarskih bankovcev. V Zagrebu so priceli v deželni tiskarni in tovarni Rožankovski na Savski cesti s prvimi pripravami za tiskanje bankovcev. Oba zavoda so adaptirali nalašč za tiskanje novih bankovcev. Okna so opremljena z železnimi zastori ter se bodo stroji mesece rabili samo za tiskanje bankovcev. Vojaške in finančne straže bodo noč in dan vršile nadzorstvo ter bo tudi poslopje samo, kjer bodo izdelovali bankovce, neprestano vojaško zastraženo. V Zagrebu bodo tiskali bankovce po 20 dinarjev. Ostale bankovce bodo tiskali v Pra-gi in Parizu.

Vojnim invalidom. Komisija za pre-skrbo vračajočih se vojniki je sklenila, da izkoristi za vojne invalide obstoječe topliške in kopališke naprave v: Rožaški Slatini (za bolne na ledvicah, sladkosečnosti, črevesnih katarih) in Dolenjskih Toplicah (za revmatizem, posledice ran in zlomljenja kosti). Vrhtega se priredi grad Golnik za lahko bolne na pljučih in kirurgično tuberkulozo. Invalidi, kateri žele priti v eno teh zdravilišč, se imajo s prošnjo javiti pri okrajnem glavarstvu svojega bivališča, da se tam zdravniško preiščejo.

Ministrski svet. Na eni prejšnjih sej je sklenil ministrski svet, da bo imel vsled dogodkov v zunanjepolitičnem svetu kakor tudi vsled notranjega položaja države vsak dan sejo ob 10. uri dopoldne. No, o naših ministrih bomo prihodnjč poročali nekoliko več.

Posvetovanja s pravoslavno duhovščino. Zagrebški nadškof dr. Ante Bauer je prišel v Belgrad, da stopi v stik s srbsko duhovščino. Razgovor ima navodno namen pojasniti nekatera vprašanja o razmerju cerkve do države.

13 židovskih tatov. V Belgradu so zgrabili tolpo 13. židov, ki so bili izvedli tatvine od 50.000 kron.

Namesto za spomenik — za dobrodelnost! Po odloku deželne vlade se morajo uporabiti nabrane svote za spomenik Franca Jožefa I. za kako javno ustanovo ali kako človekoljubno svrhu.

Amerika za naše otroke. Amerikanci so določili za naše revne otroke 370.000

dolarjev, sicer samo za otroke pod 14. letom. Dobili bodo sladkor, mleko kakao in riž.

Izdaja potnih listov. Ministrstvo za notranje zadeve je pooblastilo Deželno vlado za Slovenijo, da sme izdajati potna dovoljenja za inozemstvo.

Podpore svojcem vpoklicanih. Svojcem k orožnim vajam vpoklicanih vojakov se dovoli za dobo orožne vaje prispevek za preživljanje po določilih naredb z dne 19. decembra 1918, št. 219, oziroma naredb z dne 2. aprila 1919, št. 434, odstavek III. Tudi za vlaganje prošelj veljajo določila teh dveh naredb.

Regent Aleksander poseti naše kraje, čim bo definitivno zaključen mir. Ostane nekaj dni v Ljubljani, poseti pa tudi Bled, kjer bo stanoval, kakor čujemo, v vili kneza Windischgrætza.

»Glas Slobode« ustavljen. Naša beogradska vlada nam s svojimi naredbami vsak dan bolj dokazuje, da je njeno »načelo« v vladanju popolna svoboda in demokracija. V Sarajevu je ustavila tamošnje glasilo »Jugoslovanske socialistične delavske stranke« (komunistov) »Glas Slobode«, in pustila zapreti veliko sodrugov (med njimi tudi brata Jovo in Sretana Jakšića). Policijski minister Pribećević posnema popolnoma svoje bivše avstro-ogrške tovariše, katerih notranje politično delo je ugonobilo staro monarhijo!

Podelitev državljanstva. Vladi prihajajo številna vprašanja o podelitvi jugoslovanskega državljanstva. Vlada je sklenila, da se do končne demobilizacije ne podeli nikomur več državljanstva, tudi ne prebivalcem, ki so se naselili na našem ozemlju.

Davek na samce. Finančni minister je predložil državnemu svetu zakonski načrt o davku na samce.

Izjava. K razglasu glede uvedbe prekega soda v obmejnih krajih smo pooblaščenim pripominjati, da sta bila naša dva zastopnika pri vladi, sodr. Anton Kristan in Albin Prepeluh, odločno proti takemu ukrepu, da sta zastavila vse svoje sile, da bi se to preprečilo in da nista tedaj — naravno — glasovala zanj. Besedilo tozadavnega razglasa predsednika deželne vlade, ki pravi, da so se zedinile na tem vse tri politične stranke, je torej popolnoma zgrešeno in se ima v toliko radikalno popraviti.

NAROČNIKOM.

Ponovno se nam javljajo novi naročniki, ne da bi ob enem poslali tudi naročnino. Opozarjamo vse naše prijatelje, da naj naročnino takoj poravnajo, ker lista zastoj ne bomo pošiljali nobenemu.

Uprava »Ljudskega Glasu«

Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/II. Učiteljska tiskarna.

Gospodarske vesti.

Srebrna krona je vredna 1 dinar.

Agrarna reforma. Odbor za agrarno reformo je imel sejo, v kateri je sklenil, da se dá v najem potrebnim kmetom tudi ono zemljo, ki je že zorana in posejana. Lastniki dobe za to posebno odškodnino. — Razpravljalo se je tudi o raznih finančnih vprašanjih in se je razprave udeležil tudi finančni minister dr. Momčilo Ninčić.

Jugoslavija — žitnica srednje Evrope. »Večer« piše o Jugoslaviji, ko o žitnici srednje Evrope. V Evropi je samo Rusija večja agrarna dežela od Jugoslavije, ki šteje od 100 prebivalcev 80 poljedelcev. Če se izvede agrarna reforma, bo sposobna, da preživi s svojimi pridelki ne samo sebe, ampak preskrbi tudi sosede.

Pogozdujte goličave. Pomlad je tu in ugoden čas za pogozdovanje neplodnih pustinj. Cena lesu gre navzgor. Gozdno

drevje uspeva tudi tam, kjer druge rastline ne rastejo ali se ne izplača, da bi jih sejali. Gozd je neprecenljiva zakladnica. Gozd dvigne vrednost vsake domačije. Ne pozabimo torej pogozditi vsako pomlad nekaj nerodovitne zemlje, zakaj tudi tu velja pregovor: zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača.

Podraženje premoga. Cene premoga so se zvišale povprečno za 5 K pri 100 kg, torej za celo tretjino.

Oblačilno blago v Ljubljani. Deželna vlada je dovolila ljubljanskim veletržcem, da smejo uvažati blago za obleke. Blago pa morajo prodajati malim trgovcem in kupujočemu občinstvu pod državnim nadzorstvom. Vse cene na debelo in drobno morajo biti na kosih napisane in odobrene od vlade. Občinstvo naj samo nadzoruje in vsako nerednost prijavi Prehodnogospodarskemu uradu v Ljubljani, kjer so vzorci in cene blaga na vpogled.

Žveplovo moko oddaja »Slovenska kmetijska družba« vinogradnikom po 6 K kilogram.

Modro galico že prodaja »Slov. kmetijska družba« po 6 K 50 vin. kilogram.

Inozemske vrednote na zagrebškem valutnem trgu. Zagreb, 18. maja. Kupčija na zagrebškem valutnem trgu je bila tudi v preteklem tednu izredno živahna. Povpraševanje po tujem denarju je narasčalo, ž njim pa so narastle vrednosti inozemskih plačilnih sredstev. Za 100 dolarjev so plačevali 3100 K, za 100 frankov 475 K, za 100 lir 385 K, za 100 romunskih lejev 215 do 220 K in za 100 dinarjev 310 do 315 K. Za angleški denar je bilo povpraševanje manjše, za livre šterlinge se je plačevalo 122 do 123 K, padel pa je tudi kurz za napoleonore, ki se je gibal med 141 in 142 K.

Trboveljska premogokopna družba je principiarno sklenila, da preloži svoj sedež z Dunaja v Ljubljano.

Prosveta.

Tehnika. Slovenci bomo polagoma morda res dobili vse šole, ki jih narod potrebuje za ustvaritev svoje kulture. Dne 19. maja so otvorili v Ljubljani začetek slovenske tehnike, to je visoke šole za inžinirje. Tako je stvorjen prvi korak do lastnega, popolnega vseučilišča.

Medicinska fakulteta. Vlada je odredila, da se v Belgradu in v Ljubljani tvorita medicinski fakulteti, to je visoka šola za zdravnike.

Krmila za konje.

Vsled demobilizacije se je število konj v Sloveniji zelo pomnožilo. Vsled tega je občutno pomanjkanje krme za konje in tudi goved. Vedno prihajajo vprašanja kmetovalcev, kako je temu pomanjkanju krme od pomoči, kje in kako bi se dobilo nadomestilo za seno, da bo omogočeno prekrmljenje živine, posebno konj do nove paše. V naslednjem navedemo nekaj krmil, katera naj se v sili poklada.

Kot dobra krma za konje v nadomestilo za seno je ajdova slama. V času vojne so na Nemškem poskušali krmiti konje tudi z ajdovo slamo in dosegli so s tem krmilom prav dobre uspehe. Konji so kaj radi žrli to krmo in so pri tem tudi dobro uspevali. Pri krmljenju so pokladali polovico ajdove in polovico druge slame ter dodajali seveda tudi malo ovsu. Ker se pa nahaja v ajdovi slami precejšnja množina lesne tkanine, smolnatih snovi in čreslovine, mora to krmilo veljati le kot nadomestilo za pravo krmo. Na vsak način je dodajati taki krmi primerno množino sena, ovsu ali pa tudi razrezane pese ali repe. Če se krmi le z ajdovo slamo, lahko nastane pri konjih zaprtje. Gle-

de krmilne vrednosti vsebuje ajdova slama okroglo 6 % beljakovin, 5 % tolišče, 40 % skrobnih snovi in 28 % vlaknine, je torej enaka dobri slami ali srednji vrsti sena. Seveda se ta krmilna vrednost razlikuje tudi po vrsti ajde in kje je rastla. Ajda, ki je rastla na močvirnih tleh, dá mnogo slabšo slamo nego ona iz višjih suhih leg. Na vsak način je dobro izkoristiti v današnjih časih tudi to vrsto krme kot nadomestilo, ker primanjkuje sena.

Koruzni storži so zelo redilna krma, le treba jih je zdrobiti, da se jih lažje poklada. Navadno so se uporabljali kot kurivo, šele med vojno so prišli na redilno vrednost teh storžev. Seveda so jih v prvi vrsti uporabljali za mletev v moko ter dodajali to moko pri peki vojnemu kruhu. Velika hranilna vrednost tega nadomestila tiči v prvi vrsti v škrobu, sladkorju in pentozanih, vsebujejo pa tudi nekajskroba in tolišče in imajo 26 % krmilne vrednosti, torej toliko, kakor kako prav dobro krmilo n. pr. ovsene plevi. Največ so se uporabljali v vojni pri mešanju z melaso, kar je dalo prav dobro krmo za konje. Ako krmimo koruzne storže, je najbolje, če jih zmeljemo ali zdrobimo in jih nato zmešamo z rezanico ali tudi z ovsom. Na vsak način bi bilo to krmilo uporabljati povsod tam, kjer ga imamo na razpolago, da nam ne gre v kvar in da z njim skušamo nadomestiti seno in oves, ki ga je itak malo.

Pirnica (grana) je izvrstno nadomestilo za oves. Pirnico dobimo pri oranju kot plevel. Korenike pirnice vsebujejo velike množine beljakovin, tolišče in skroba in je torej to krmilo enako vredno kot oves. Korenike pirnice se zberejo, operejo in posuše in se potem krmijo. Pred krmljenjem je dobro te korenike zdrobiti, vsled česar jih konji boljše izrabijo. Tega plevela imamo na njivah zelo mnogo in ga lahko pridobivamo pri jesenskem in spomladnem oranju. S tem očistimo najprej naše njive tega neprijetnega plevela, potem pa pridobimo še dobro krmo za konje. Ta krma naj se ne zamuja, kajti tudi v mirnem času je izkoriščanje tega plevela zelo koristnosno.

Iz naše stranke.

Sporazum med socialisti. Upanje je, da bo prišlo do sporazuma med socialisti leve in onimi desne. More se pričakovati, da se bodo socialisti po združenju obeh kril vdeležili parlamentarne seje. Kakor znano, se bosanski socialisti in srbski doslej niso hoteli udeleževati sej parlamenta, ter so stali na strogo revolucionarnem stališču. Sedaj so pa tudi ti izprevideli, da njihova taktika ne pelje k cilju, zato se vedno močneje nagibajo k taktiki slovenske socialistične stranke.

Za ženske.

Jed, ki nasiti za dvanajst. Namočiti zvečer fižola in ga skuhati predpoldne do mehkega. Razreži košček prsnega ali vratnega mesa, razbeli malo čebule na masti, operi v tem meso, posoli in deni vanj odcejeni fižol in sirov riž. Ko se je vse skupaj parilo kakih deset minut, zalij s fižolovko in skuhaj do kraja. Na ¼ kg mesa vzemi ravno toliko riža in fižola. Meso je najbolje svinjsko; če je iz boljše kosa, bo jed pač boljša. Malo majarona in paradiznika se poda. — Ta jed je dobila l. 1912. na Dunaju častno darilo 200 K v zlatu, ki je bilo razpisano za najbolj tečno, ceneno in okusno jed za ljudstvo, samo da je dal izumitelj sirov fižol z rižem obenem k mesu in kuhal zalivaje počasi z vodo. Takrat je stala ta jed preračunjena na tri osebe približno 1 K, sedaj bi prišla seveda nekaj dražja, ali izplača se vendar, ker močno nasiti.

Pomladanska juha. Naberite mlade odganjke jagodnjeka, rmana, kislce, regrata, grenkuljice, peteršilja in kopriv, vsakega enako množino, operite in skuhanje na slani vodi, odcedite vodo in razsekljajte zelenjavo. Na sirovem maslu zarumenite zdrobljenega suhorja, zalijte z odlično vodo, deni zelenje nazaj in prevrte. Žlica smetane in par strupenih jajec poboljšajo to zdravo jed.

Fižol za makaroni. Naredite bolj gosto fižolovo juho in skuhanje makarone posebej, ne smejo pa biti do kraja kuhane. Oplaknite makarone in deni v fižol, da se kuha vse skupaj še dvajset minut. Je okusna in nasična jed. Lahko kuhajo zraven še riž.

Juha cvetnega zelja. (Ameriški način.) 1/4 kg cvetnih glavice kuhajte do mehkega na slani vodi in pazite, da ne razpadejo. Kuhane pustite v vodi na toplem. Drugi 1/4 kg cvetnih glavice polijte s poldrugim litrom juhe in pristavite k ognju. Operite čebulo in deni v juho, deni tudi paradiznik, listek muškata in ščepec popra. Ko so cvetne glavice mehke, stresite v juho tudi 1/4 kg drobtin, in ko so dobro prevrele, pretlačite juho skozi sito. Glavice, ki so se kuhale posebej, deni v skledo za juho, vodo, na kateri so se kuhale, pa prilijte k pretlačeni juhi. Potem raztepi pet rumenjakov in tri žlice smetane, stepite v juho in vlijte v skledo na glavice. V juho denite še riževe klobasice, glacirane marone ali opečen kruh. — Postne dni zalijte z mlekom namesto z mesno juho.

Opekline na obrazu. Da ne zapustite hrast, držite se z obrazom večkrat nad gorčkim mlekom, da gre topli sopar na obraz. Dobro mazilo je rumenjako olje, ki se dobi, če se skuha jajce, vzame rumenjake ven, drži nad plamenom sveče in polove kaplje, ki pridejo iz rumenjaka, ko se segreje. Nekateri si naredijo tudi mazilo iz zmečkanega rumenjaka in mandeljevega olja, ali ocvrto jajca na olju in si mažejo rane s tem oljem.

Noge in roke postajajo trde. Tari jih zjutraj in zvečer z gabezovim mazilom in koplji v češarkovi ali v otrobovi izkuhi.

Za razpokane prste sežgite sirka (metličje), zmešajte pepel z beljakom in namažite razpokline.

Za jugovico in ožuljene noge sežgite staro usnje in štupajte s pepelom.

Za kašelj in nahod kuhajte štiri pesti detelje na litru vode in osladite z medom.

Cvetno zelje je dosti bolj okusno in lepo, če se kuha na mleku.

Kuhane ribe so bolj bele, če deneš v krop par žlic mleka.

Sedilo pletenih stolov se usloči rado. Obrnite stol in obložite sedilo od notranje strani z rjuho, ki je namočena v kropu. V dveh urah se pletenje uravnava.

Nov modni list se bo osnoval v Ljubljani, kakor hitro bodo premagane nekatere tehnične in prometne ovire. Osnoval se je poseben konsorcij za to. List se bo imenoval »Vesna« in ne bo pisal samo o modi, ampak o vsem, kar spada v umstveno in čustveno kulturo. Prosvetno literarno vodstvo lista bo v rokah dr. Prijatelja, artistično-illustrativen del pa v rokah slikarja Vavpotiča.

Drobiž.

Zita želi živeti v Italiji. Po vesteh »Radioza« je izrazila bivša cesarica Zita željo, da bi se njih otrokom dovolilo bivanje v vili Piandre. Po zaključku mira misli dobiti tudi zase dovoljenje, da bi se preselila v Italijo. Vila Piandre leži med Pizo in Niareggia ter je privatna lastnina bivše cesarice Zite. Tam je bila rojena in vzgojena, tam je preživela ves čas do sarajevskega atentata, ko se je moral njen mož preseliti na Dunaj, ker je postal prestolonaslednik.

Vojna obveznost. Kakor poročajo, so na Turškem ukinili vojno dolžnost za krščanske podanike.

Dunajski župan, klerikalec dr. Weiskirchner je upokojen. S tem je za vedno konec klerikalnega gospodstva na Dunaju. Ljudstvo se je pri volitvah, kakor smo poročali, v ogromnem številu izreklo za socialiste.

Dar Francije Češki. Iz Prage se poroča: »Narodni Listy« izražajo Franciji toplo zahvalo za dar 115 zrakoplovov, ki jih je sprejela Čehoslovaška država od Francije.

Največje cerkve na svetu. Največja cerkev na svetu je cerkev sv. Petra v Rimu, v katero gre 45.000 ljudi, za njo pride cerkev sv. Pavla v Londonu, v katero gre 38.000 vernikov. Milanska katedrala ima prostora za 37.000 ljudi, kolinska za 30.000, cerkev sv. Petronija v Bolonji za 25.000, Aja Sofija v Carigradu za 25.000, Aja Sofija v Carigradu za v Rimu za 22.000, cerkev sv. Štefana na Dunaju za 12.000, cerkev v Pizi tudi za 12.000, cerkev sv. Dominika v Bolonji za 11.500, a monakovska katedrala za 11.000 ljudi.

Samo eden Pasteurjev zavod za ves Balkan ne zadošča. Te dni je bil v Pasteurjevem zavodu v Zagrebu neki mož iz Stare Srbije. Prišel je prepozno. Cepljenje mu ni nič več pomagalo. Revez je hodil deloma peš, deloma se je vozil z železnico. Ljudje, katere ugriznejo zbesnele živali, morajo dobiti zdravniško pomoč takoj.

S spremembo zakona o ločitvi zakona se je pečala škofovsko konferenca v Beogradu, kakor se od tam poroča.

Ljudski plebiscit... Na otoku Čresu so pred kratkim zbornali vse prebivalstvo na glavni trg, češ, da bodo delili obutev. Ljudstvo, ki je obutve potrebno, se je temu pozivu odzvalo v velikem številu. Na trgu zbrano množico so Italijani fotografirali in jo na to razpršili. Te slike so poslali v Italijo. Ilustrirani listi so prinesli te slike z napisom: »Prebivalstvo otoka Čresa manifestira za Italijo.«

O priliki razdeljevanja živeža so italški oficirji po razdelitvi zaukazali zbrani množici, naj dvigne roke in jo v tem hitu fotografirali. Slike so odposlali v Italijo z opombo: »Narod glasuje za Italijo.«

MALI OGLASI.

Za vsako vrsto je plačati 1 K naprej. Pri več kot petkratnem oglaševanju velja vrsta le 80 vinarjev.

Masirajte vrat od zunaj in grgrajte od znotraj s Fellerjevim bolečine tolaže-

čim »Elsa Fluidom«. Pri prehlajenju to dobro stori. 6 dvojnatih ali 2 specialne steklenici 9 kron. Več nego stotisoč zahvalnih pisem. Lekarnar E. V. Feller, Stupica, Elsa trg št. 358. (Hrvaško.) Ovitok in poština se računa posebej, a najceneje. Čim več se naenkrat naroči, več se prihrani.

Na delo se sprejme

takoj proti dobri plači

večje število: tesarjev, stavb. mizarjev, kolarjev, zidarjev, kleparjev in koscev.

Zglasiti se je pri »Državni posredovalnici za delo« v Ljub-

ljani, Grad šče 4.

Hlapce

lahko takoj preskrbi »Državna posredovalnica za delo«. Kdor jih rabi, naj se zgleda osebno v našem uradu, ali pa naj piše ponje in navede plačo ter druge pogoje.

Državna posredovalnica za delo, Ljubljana, Gradišče.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmoderneše plakate in vabila
:: za shode in veselice. ::

Letne zaključke

Namoderneša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd.

Stereotipija Litografija.

Konsulantsko društvo za Ljubljano in okolico v Ljubljani

vpisana zadruga z omejeno zavezo.

Društvo je ustanovljeno leta 1908 ter ima sedaj 3330 članov. Iz računskega zaključka za leto 1917/1918 je razvidno, da znaša:

rezervni sklad	K 30.893.—
dispozicijski sklad	20.000.—
bolniški sklad	21.000.—
pogrebni sklad	10.000.—
deležni sklad	100.901.14

Zaostali po umrlih članih dobijo posmrtno podporo. Člani, ki so bolni dobijo bolniško podporo.

Društvene prodajalne so v Ljubljani in okolici, na Jesenicah, Savi, Koroški Beli in Trzinu.

Kot član pristopi lahko vsakdo. Pristopnina znaša K 1, delež K 50.

Pisarna in centrala:

Ljubljana - Spodnja Šiška, Kolodvorska ulica števil. 56.